

18.02.2014

Ki/5

5

Yleisten töiden lautakunnan lausunto Pilvi Torstin ja 37 muun valtuustoaloitteesta koskien työllistämisyötykälän lisäämistä kaupungin hankintoihin

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätösehdotus

Yleisten töiden lautakunta päättäne antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta pitää kannatettavana sosiaalisen vastuun sisällyttämistä julkisiin hankintoihin. Rakennusvirastossa tehdään varsin laajasti erilaisia julkisia hankintoja, jotka sisältävät tavara- ja palveluhankintoja sekä rakennusurakoita. Rakennusvirastossa toteutettujen julkisten hankintojen yhteisarvo oli vuonna 2013 noin 395 miljoonaa euroa. Pääasialliset julkiset hankinnat koskevat rakennusurakoita, suunnittelupalveluja sekä julkisten alueiden ylläpitoa.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusvirastossa toteutetut julkiset hankinnat jakautuvat kaupungin sisäisiin sekä ulkoisiin hankintoihin. Rakennusvirasto teki kaupungin sisäisiä hankintoja Staralta ja muilta kaupungin laitoksilta vuonna 2013 noin 186 miljoonalla eurolla, joka on 47 prosenttia kaikista rakennusviraston hankinnoista.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusviraston HKR-Rakennuttaja toimii rakennusurakoissa viraston muiden osastojen ja kaupungin muiden virastojen toimeksiannosta. Rakennusurakkahankinnat toteutetaan toimeksiantojen mukaisesti, jolloin työllistämiskaavan lisäämisestä tulisi sopia toimeksiantajan kanssa. Rakennusurakoissa on mahdollista asettaa hankintasopimuksen veloitteeksi pääurakoitsijalle työllistää työttömiä työntekijöitä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että pääurakoitsijan olisi oman organisaationsa lisäksi veloitettava aliorakoitsijansa huolehtimaan veloitteen käytännön toteuttamisesta. Tehtäviä, joihin tukityöllistettävät soveltuisivat paremmin, on enemmän alempana sopimusketjussa. Tällöin rakennusviraston olisi veloitettava pääurakoitsija huolehtimaan siitä, että pääurakoitsijan ja aliorakoitsijan välisessä sopimuksessa olisi velvoite työllistämistä ja riittävän tehokas valvonta sen täyttämiseksi. Aliorakoitsijalla olisi luonnollisesti myös työnantajavelvollisuudet työllistettäviin nähden. Tämä nostaisi tarjousten hintoja näin asetettujen lisäveloitteiden mukaisesti.

Suunnittelupalveluja koskevissa julkisissa hankinnoissa hankitaan suunnittelupalveluja konsulttitoimistoilta. Konsulttitoimistot voidaan osaksi velvoittaa käyttämään rakennusviraston julkisia hankintoja koskevissa toimeksiannoissa alemman veloitusluokan työntekijöitä (esimerkiksi veloitusluokka 05 tai 04), joilla tarkoitetaan vasta valmistuneita tai kokemattomampia työntekijöitä. Velvoitteella voitaisiin edistää nuorten työllistymistä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Osa konsulttitoimistoista käyttää jo nyt opiskelijoita avustavissa tehtävissä. Lisäksi rakennusvirasto teettää diplomitoita, joilla tuetaan erityisesti nuorten valmistumista ja työllistymistä.

Niin sanotuissa alueurakoissa tehtävät jakautuvat katujen kunnossapitoon sekä puistojen hoitoon. Työllistäminen onnistuu helpommin tehtäviin, jotka eivät vaadi erityiskoulutusta. Tällaisia tehtäviä on puistojen hoidossa, mutta katujen kunnossapidon tehtävät vaativat jonkinlaista erityiskoulutusta. Puistojen hoidossa käytetään jo nyt paljon kausityöntekijöitä.

Kokonaisuutena yleisten töiden lautakunta toteaa, että työllistämiskaavan lisäminen rakennusviraston julkisiin hankintoihin lisäisi kustannuksia ja edellyttäisi henkilöresurssien lisäämistä. Onnistunut työllistäminen edellyttää riittävän tehokasta valvontaa ja raportointia, johon virastolla ei tällä hetkellä ole resursseja. Lisäksi edellytyksenä on työllistämiseen liittyvä hyvä vuorovaikutus rakennusviraston ja yritysten sekä rakennusviraston ja työllisyyteen liittyvien viranomaisten kanssa. Julkisen hankinnan tarjousasiakirjoilta työllistäminen edellyttää avoimuutta ja syrjimättömyyttä muiden kriteerien tapaan, sekä yksiselitteisten ja riittävän vaativien ehtojen lisäämistä. Vaatimukset tulisi myös sanktioida vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Työllistämiskaava soveltuu heikosti yleispäteväksi ehdoksi rakennusviraston toteuttamiin julkisiin hankintoihin, koska viraston toteuttamat julkiset hankinnat jakautuvat hyvin laajasti erilaisiin hankintoihin. Työllistämiskaavan käyttöä tulisi harkita jokaisen hankinnan kohdalla erikseen ja muokata käytettävää vaatimusta ja ehtoja hankintakohtaisesti. Tämä lisää julkisten hankintojen valmisteluun kuluva aikaa.

Esittelijä

Pilvi Torsti ja 37 muuta valtuutettua esittävät valtuustoaloitteessaan (kaupunginvaltuusto 13.11.2013, asia nro 16), että Helsingin kaupunki ottaisi käyttöönsä työllisyyspykälän kaikissa soveltuvissa hankinnoissaan. Käyttöönotto voitaisiin toteuttaa vaiheittain aloittamalla

18.02.2014

Ki/5

kokeilulla esimerkiksi SoTe-virastossa, Starassa ja/tai rakennusvirastossa.

Talous- ja suunnittelukeskus on pyytänyt yleisten töiden lautakuntaa antamaan asiasta kaupunginhallitukselle lausunnon 7.3.2014 mennessä.

Julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007, hankintalaki) säädetään julkisissa hankinnoissa käytettävistä tarjouksien vertailuperusteista ja vähimmäisvaatimuksista sekä hankintasopimuksissa käytettävistä ehdoista. Lain 2 §:ssä säädetään julkisissa hankinnoissa noudatettavista periaatteista. Tärkeimpiä periaatteita työllistämiseen liittyen ovat syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteet. Hankintamenettelyyn osallistuvia on kohdeltava syrjimättä ja avoimuutta noudattaen. Hankintalain 49 §:n mukaan hankintayksikkö voi asettaa hankintasopimuksen erityisehdoksi mm. sosiaalisia näkökulmia koskevia ehtoja. Edellytyksenä on, että ehdot ovat syrjimättömiä ja yhteisöoikeuden mukaisia. Lisäksi niistä on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Työllistämisvaatimus voidaan asettaa julkisen hankinnan kriteeriksi edellä mainituilla reunaehdoilla.

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Janne Penttinen, lakimiesharjoittelija, puhelin: 310 38388
janne.penttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Torsti Pilvi valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013 asia 16, allekirjoituksin
- 2 Torsti Pilvi valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013 asia 16

Otteet

Ote
Kaupunginhallitus
Valmistelija

Otteen liitteet
Muutoksenhakukiello, valmistelu
Esitysteksti